

Kommunpolitiska gruppens verksamhetsberättelse 2025

Detta är verksamhetsberättelsen för Vänsterpartiet Lunds kommunpolitiska grupp för år 2025. Enligt stadgarna ska partiföreningens kommunpolitiska grupp avge en rapport till årsmötet och vi ser det som en bra möjlighet att berätta om årets viktigaste frågor i det kommunpolitiska arbetet. Varje nämnd rapporterar om sin respektive verksamhet med fokus på sådant som varit viktigt ur ett vänsterperspektiv.

Vid årsmötet 2025 bifölls en motion med ett uppdrag att ändra kommunpolitiska gruppens arbetsordning utifrån en tanke om ett närmare stöd till Vänsterpartiets förtroendevalda och fler fördjupande temamöten istället för de veckomöten med genomgång av nämndernas dagordningar som under lång tid präglade gruppens arbete. Syftet var att införa en tydligare beslutsstruktur och att frigöra tid för fördjupning i teman liksom mer personlig kontakt mellan heltids- och fritidspolitiker. Kommunpolitiska gruppen beslutade om en ny arbetsordning i april 2025 och den fastslogs sedan av styrelsen. Även om detta nya arbetssätt inte till fullo etablerats ännu kan vi konstatera att det är tid att utvärdera förändringen som skett och att överlämna åt kommande kommunpolitiska grupp att utifrån utvärderingen föreslå eventuella förändringar inför nästa mandatperiod.

Kommunpolitiska gruppen träffas numera måndagar inför sammanträden i kommunstyrelsen och fullmäktige. Därutöver arrangeras politiska temamöten för fördjupning i aktuella områden inom kommunpolitiken. Gruppens möten är öppna och låter partiföreningens medlemmar vara med och diskutera våra ställningstaganden i viktiga frågor i nämnder och styrelser. Under 2025 har kommunpolitiska gruppens möten skett i partilokalen "Södra station", Tullgatan 14B, med undantag för september och oktober då vi hyrde in oss i Lilla cafét på Tvärgatan 2. Detta berodde på att partilokalens vatten plötsligt stängdes av i augusti, på grund av en vattenläcka.

Under 2025 agerade Vänsterpartiet som självständig opposition i nämnder och styrelser men vi har samarbetat med andra partier, förutom Sverigedemokraterna, när det gynnat vår politik. I praktiken har vi ofta samarbetat med styret d.v.s. Socialdemokraterna och Moderaterna eftersom detta samarbete ger en garanterad majoritet för förslagen som läggs fram. Så blev det till exempel när budgeten för 2026 avgjordes i fullmäktige i november 2025. Men vi har också lagt fram förslag och yrkanden gemensamt med andra partier.

Här nedan finns rapporter från de nämnder och styrelser där Vänsterpartiet har representation.

Kommunstyrelsen

Vänsterpartiet har även under 2025 fortsatt använda vår vågmästarroll till att få igenom en rad politiska förslag. För fjärde året i rad gjorde vi en budgetuppgörelse med Socialdemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna. Uppgörelsen innebar att vårt förskolelyft för mindre barngrupper förstärktes med ytterligare 2.5 miljoner och är nu uppe i nästan 20 miljoner per år. Förberedande förskoleklass erbjuds från och med höstterminen 2026 barn med intellektuell

2026-02-25

funktionsnedsättning, dessa barn har tidigare haft att välja på att gå traditionell förskoleklass där samma möjlighet till stöd inte finns eller att ansöka om uppskjuten skolplikt och gå kvar ett år längre i förskolan.

Gratis frukost i skolan som Vänsterpartiet tidigare fick igenom som ett pilotprojekt blir nu en permanent satsning på de skolor där behoven är som störst. Pilotprojektet har varit väldigt framgångsrikt och uppskattat av elever, föräldrar och personal. Vi ser det gärna på ännu fler skolor men det här är väldigt positivt. Sommaren 2025 blev det en stor succé att Lunds ungdomar fick gratis sommarkort Vänsterpartiet har sett till att det blir en repris 2026. Uppgårelsen innebar också att det har öppnats ett kommunalt lager för att öka återbruk av möbler och byggmaterial samt ökad finansiering av Fontänhuset som bedriver en fantastisk verksamhet för att motverka psykisk ohälsa.

När kommunstyrelsen skulle ge renhållningstyrelsen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för återbruk fick Vänsterpartiet igenom att Lunds kommun ska utreda vilka som är de totalt sätt mest klimatbelastande avfallströmmarna i våra verksamheter för att sedan ta fram åtgärder kring dessa för ökad cirkularitet och resurseffektivitet. Ett förslag som vi lyckades få igenom trots motstånd från Miljöpartiet.

Ett annat beslut som fattades under 2025 var antagande av Lunds kommuns nya översiktsplan. Översiktsplanen är planeringen av hur marken i Lunds kommun ska användas i en längre tidshorisont. Besluten är inte juridiskt bindande men är ett viktigt styrmedel för kommunens utveckling. Vänsterpartiet drev framför allt på kring två saker utifrån det framarbetade förslaget i form av att minska bebyggelsen på jordbruksmark samt att inte planera för ett nytt sjukhus på Smörlyckans idrottsplats.

Vänsterpartiet har under lång tid drivit på för att Lunds kommun ska avskaffa köp och sälj inom den kommunala verksamheten. Detta har nu samlat ett stort och brett stöd inom politiken. Under 2025 togs viktiga steg mot detta när vi fattade beslut om en ny lokalvårdsorganisation. Lokalvården samlas nu hos Servicenämnden. Vänsterpartiet fick när beslut togs igenom viktiga tillägg om att medarbetare i grunden ska behålla sin nuvarande arbetsplats och att befintliga uppdrag ska övergå till den nya organisationen.

Slutligen fattades det våren 2025 beslut om att sälja Saluhallen till vårt allmännyttiga fastighetsbolag LKF. Även om LKF i huvudsak äger bostäder har man en betydligt större vana av att också äga kommersiella lokaler. Det gör att LKF har bättre förutsättningar att driva Saluhallen än den kommunala förvaltningen.

Helena Falk
Ledamot

Jesper Sahlén
ersättare

Barn- och skolnämnden

Vänsterpartiets budgetsamarbete med styret under mandatperioden har till stor del handlat om barn och unga. Satsningarna på grundskolan och förskolan har bidragit till att hålla personaltätheten uppe och gruppstorlekarna nere. Nuvarande befolkningsutveckling med

2026-02-25

minskande barnkullar har ytterligare förstärkt dessa två trender. Jämfört med 2022 har 29 av 39 enheter i grundskolan en förbättrad lärartäthet. Utfallet för 2024 (som rapporterades i april 2025) var 11,4 elever per lärare (2022 var det 12,6). I förskolan är siffrorna fortfarande preliminära, men barngruppernas storlek minskade något (till 14,5) och personaltätheten förbättrades (till 4,9 barn per personal). För den som önskar ytterligare information om detta rekommenderas barn- och skolnämndens årsanalys för 2025.

Pilotprojektet med gratis frukost som pågått på fem skolor under 2025 har varit framgångsrikt och uppskattat av både personal och elever, och kommer att bli permanent under 2026. Principer har tagit fram utifrån erfarenheterna i pilotprojektet. Bedömningen är att tio skolor kommer att kunna omfattas, och urvalet baseras på socioekonomiska indikatorer.

I enlighet med Vänsterpartiets motion i kommunfullmäktige kommer förberedande förskoleklass att införas, med start höstterminen 2026. Nämnden har därför inrättat två resursskolor, på Nyvångskolan och på Fågelskolan.

Lokalfrågor utgör alltid en stor del av barn- och skolnämndens arbete, så även under 2025. I Lund, liksom på många andra platser i Sverige, har minskade barnkullar och icke infriade befolkningsprognoser inneburit en stor överkapacitet, särskilt inom förskolan. Under 2025 beslutades att avveckla förskolan Arken (paviljonger) och erbjuda barnen plats på den nyare Dressinen. Förskolan Tåget i Stångby kommer att avvecklas på grund av utgången bygglov, och barnen erbjuds plats på nybyggda förskolan Stjärnan. Nämnden har beställt ombyggnad av Byskolans kök, matsal och idrottshall samt renovering och ombyggnation av Fäladsgråden.

Andra beslut av betydelse är att etablera en fritidsverksamhet likt den på S:t Hansgården på Östratorngården och att införa nya öppna förskolor i Ormen Långes förskolas lokaler, Tegels förskolas lokaler samt att utöka den öppna förskolan Söderleks verksamhet i idag outnyttjad del av Källbyängars förskolas lokaler.

Nämnden har vidare antagit riktlinjer för läromedel, och gett barn- och skolförvaltningen i uppdrag att genomföra barn- och skolnämndens totalförsvarsanalys.

Stort fokus har de senaste åren legat på tidiga insatser för bättre läsförståelse, vilket gett mycket goda resultat. Under 2025 tilldelades Lunds kommun priset "Årets Läsa äger kommun". Läsa äger är ett projekt där äldre elever sommarjobbar med att läsa högt för yngre elever.

I maj 2025 tillträdde Dennis Hjelmström som ny direktör för barn- och skolförvaltningen.

Vänsterpartiet deltog i oktober på ett verksamhetsbesök på Fågelskolan, grundskola och anpassad grundskola.

I november bjöd ungdomsombuden tillsammans med Unga Röster-gruppen in politiker och ungdomar till Youth Talk på nystartade ungdomshuset LT21. Temat var skola och kollektivtrafik. Det var mycket tydligt att de gratis sommarkorten var en succé bland Lunds högstadieselever.

Nämndssammanträden har under året hållits på följande enheter: Svaneskolan, Lerbäcksskolan, Håstad skola (i samband med 150-årsjubileum), Tegels förskola i Veberöd och Orkesterparkens förskola i Lund.

Pontus Ekberg Kjellström

Ledamot

Jonas Ringqvist

Ersättare

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har ansvar för Lunds fem kommunala gymnasieskolor, vuxenutbildningen, modersmålscentrum och den internationella grundskolan, ISLK. En stor del av Utbildningsnämndens beslutsärenden handlar om att besluta om antalet platser för våra utbildningar och priserna för dessa. I och med att ungefär 60 % av eleverna kommer från andra kommuner kommer också en stor del av nämndens intäkter från det.

Utbildningsnämnden har under senare år fått ett stort tillskott av nya och renoverade lokaler. Den stora utmaningen som återstår handlar om tillgången till idrottslokaler. Mängden nya lokaler för idrott har inte vuxit i takt med befolkningen och antalet elever och det finns därmed en skuld att hämta igen.

I slutet av året fick vi i nämnden information om utmaningar inom modersmålsundervisningen. Tilldelningen av medel till verksamheten har baserats på antalet elever i grundskola och gymnasieskola. När elevantalet nu sjunker samtidigt som antalet elever i just modersmålsverksamheten inte gör det visar det brister i modellen som redan har resulterat i försämringar i verksamheten. Det här är något som man arbetar med att lösa.

Liksom tidigare år underbudgeteras Utbildningsnämnden gällande särskilt stöd till elever i fristående skolor. Detta underskott behöver förvaltningen finansiera på egen hand.

Verksamheten Kompassen som finansieras med statsbidrag får varje år mindre och mindre bidrag. Detta gör att verksamheter tvingas krympa eller finansieras på egen hand av förvaltningen.

Frida Gudmundsson

Ledamot

Jesper Sahlén

ersättare

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndens budgetramen för året är 2 716 mnkr. Prognosen för 2025 visar ett överskott på cirka 116 mnkr efter tio månader. Detta betyder att vi har råd med kvalité, vi har råd med bra omsorg. Torts detta har vi arbetat hårt för att använda dessa medel, när vi så gatt det igen skulle bli överskott och föreslagit att överskottet ska behandlas på samma sätt som ett underskott – med åtgärder. I detta fall ville vi att pengarna skulle användas för vår målgrupp, men vi har inte fått gehör för detta.

Årets prioriteringar från nämnden har varit äldreomsorgslyftet med omfattande digitalisering, heltid som norm, minskat matsvinn.

Situationen kring mat för äldre har tyvärr inte utvecklats i rätt riktning. Syftet var att fler skulle få tillgång till gemensamma måltider genom öppna skolkök och restauranger. Trots våra

vädjanden har man inte tillämpat ett användarbaserat arbetssätt och inkluderat de äldre i utformningen av restauranglösningar. Inledningsvis var besökssiffrorna hyfsade, men nu är antalet besök på många skolor väldigt lågt.

HABO har stora utmaningar med daglig verksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Lokalerna är trånga och otillräckliga, En grupp har redan avvecklats. Anledning är att bygglov för lokalen slutar 2027 och kommunen har varit passiv. Vänsterpartiet har lagt motioner om att bygga en ny lokal och utveckla verksamheten för att skapa bättre arbetsmiljö och fler aktiviteter. Vi har också föreslagit att stärka personalresurserna och införa mer individanpassade insatser för att öka delaktigheten. Trots våra insatser har besluten hittills endast lett till utredningar, och vi fortsätter att driva frågan för att få konkreta förbättringar.

Digitala hemvården nominerades till Götapriset och Lund har utsetts till modellkommun för funktionshinderspolic.

Vänsterpartiets engagemang

Vi fick igenom ett skobidrag för arbetskor i budget. Vi har reserverad oss mot beslut som inte stärker jämlikhet och kvalitet, aktivt arbete för att motverka ensamhet och stärka brukarinflytande. Vi har lyft tillitsbaserad styrning på riktigt, stärkta arbetsvillkor och klimatansvar i omsorgen. Våra inskickade skrivelser 2025 var

Bättre mat inom LSS genom ”Mat med flera mål”

- Kartläggning av matvanor och måltider på LSS-boenden.
- Stöd till Habostiftelsen för finansiering av matlagningskurser.
- Kurser för alla LSS-boenden för att skapa gemenskap kring mat.

Upprättelse av Daglig verksamhet HABO och byggandet av lokal för Daglig verksamhet

HABO: Förslag om att utveckla verksamheten och planera nybyggnation.

Minska ensamheten och höj välmåendet hos vuxna med intellektuell

funktionsnedsättning: Förslag om förebyggande insatser och samverkan med civilsamhället.

Säkerställ tillgång till en aktiv fritid inom LSS: Uppdrag till förvaltningen att garantera stöd för aktiv fritid via personal eller ledsagning.

Tillgång till Wi-Fi i särskilda boendeformer: Förslag om att förbättra digital tillgänglighet för boende.

Budgetyrkanden i internbudget: Satsning på kompetensutveckling inom äldreomsorg och LSS.

Förslag om sommarkollo för ungdomar inom LSS.

Anne Dederichs
Ledamot

Tiago Novo Duarte
Ersättare

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Socialtjänstlagen fick nytt innehåll som implementeras fortgående i verksamheten. Det viktigaste är intentionen att arbeta alltmer förebyggande vilket kan innebära att beslut fattas utan det omfattande krav på utredning som tidigare krävts. Nämnden har ca 600 anställda och är erkänt välfungerande.

Portalparagrafen lyder som tidigare; Socialtjänsten skall med utgångspunkt i demokrati och solidaritet främja den enskildes ekonomiska och sociala trygghet, jämlika och jämställda levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Verksamheten skall bygga på respekt för enskildas självbestämmanderätt och integritet.

Verksamheten är omfattande. Den innehåller individ och familjeomsorg, socialpsykiatri, flyktingmottagande, samordning av arbetsmarknadsinsatser, hyresgarantier, LSS-insatser, brottsförebyggande arbete, alkohol- och tobakstillstånd och kontroll samt budget- och skuldrådgivare. Även överförmyndarnämnden ingår i förvaltningen. De ger stöd och utbildning till gode män, förvaltare och förmyndare.

Nämnden arbetar också mot våld i nära relationer, hedersproblematik samt att förebygga skadligt bruk av narkotika, alkohol, dopingpreparat, tobak och spel.

Verksamheten är också i stor utsträckning lagstyrd. Detta gör nämnden ytterst beroende av anslag för att kunna fullgöra sina uppdrag. Historiskt har nämnden varit underfinansierad men i år innebär budgeten, där inte minst vi i Vänsterpartiet varit drivande för en ökad sådan, att det gått att i stort sett hålla budgetramarna.

Försörjningsstödet utbetalas till omkring 1000 personer, liksom föregående år, trots att arbetslösheten ökat. Detta beroende på att nämnden samarbetar, försöker finna nystartsjobb, studier och andra arbetsmarknadsinsatser. Stödet har traditionellt byggt på konsumentprisindex och fastställs på nationell nivå.

Viktiga insatser utgörs av att omhänderta och utreda de anmälningsärenden som inkommer beträffande barn och unga. Ett stort bekymmer består i att finna bra jourhem och HVB-hem. Placeringar enligt LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga) har gjorts ännu svårare sedan det framkommit att i vissa fall finns anknytning till kriminella kretsar. Vi har därför yrkat att kommundemensamma hem upprättas vilket även skulle innebära positiva effekter med tanke på kostnader. De placeringar som måste ske är dyra och har tidigare starkt bidragit till nämndens underskott.

Sedan finns det placeringar enligt SoL (socialtjänstlagen). Antalet barn som tvingas bo på hotell och vandrarhem minskar stadigt och är nu ca 10. Inom verksamheten finns mottagningsenheten som är vägen in till socialtjänsten samt en social jour.

Förvaltningen hanterar också administrationen av feriearbete och lyckas finna platser för en lång rad ungdomar, cirka 700 personer. Detta är utomordentligt viktigt då sommarlovet är långt.

Avslutningsvis visar kommunrevisionen att även nämnden, tillsammans med länsstyrelsen och Socialstyrelsen, brister i bedömningar samt tillsyn av ansvarsområden såsom familje- och

2026-02-25

fosterhem. De menar bland annat att nämnden brister i sin förmåga att upprätthålla en rättssäker process samt se till att välfärds kriminalitet minskar. Detta ser vi som förtroendevalda i Vänsterpartiet allvarligt på. Någon vidare diskussion i nämnden fick vi dock inte och vi önskar ta upp och åtgärda i fortsättningen.

Saima Jönsson Fahoum
ledamot

Maram Vikard
ersättare

Tekniska nämnden

I Tekniska nämnden har Vänsterpartiet under året 2025 representeras av Steingrimur Jonsson som ordinarie ledamot. Elisabeth Bjarstedt avsade sig uppdraget som ersättare av personliga skäl och ersattes från och med november av Gabriel Malmer.

Nämndens ordförande var som tidigare år Louise Rehn Winsborg (M), Lena Fällström (S) var 1:e vice ordförande och Cecilia Barnes (L) var 2:e vice ordförande. Nämndssekreterare var som tidigare år Richard Kettunen Brown. Tekniska nämnden hade 11 protokollförda sammanträden, det sista den 2 december med julavslutning på Tegnér's matsalar.

Nämndens arbetsutskott (TNAU) med 5 ordinarie ledamöter och 4 ersättare (varav Steingrimur var en) samt en adjungerad SD-ledamot hade 4 möten. Dessutom hölls 1 temamöte.

Alla möten var fysiska på plats i Kristallen. Mötestiden var normalt 3–4 timmar, arbetsutskottets möten dock lite kortare eller 2–3 timmar.

Det var första året efter sammanslagningen av tre av kommunens förvaltningar, dvs Tekniska-, Byggnads- och Miljöförvaltningen till den nya Samhällsbyggnadsförvaltningen. Nämnderna fortsatte dock sitt arbete som tidigare.

Ett för alla tre nämnderna gemensamt studiebesök till Södra Råbylund ägde rum den 14 augusti.

Under hela året informerade förvaltningen kontinuerligt om det som var aktuellt om ekonomi och projekt som genomfördes, framför allt ombyggnaden av stadens centrum, det nord-sydliga cykelstråket och Botulfplatsen. Även åtgärder rörande trafikkaoset på Bangatan vid gamla tullkammaren som fick sin lösning med nya trafikljus.

Rutinartade beslutsärenden var inte kontroversiella och kunde behandlas i stor enighet.

I en skrivelse daterad i mars månad till tekniska nämnden föreslog Vänsterpartiet att uppdra nämnden en rad åtgärder för att restaurera natur samt främja ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Förvaltningen redogjorde i tjänsteskrivelsen i september att åtgärder redan var till stor del påbörjade eller genomförda. Flera av oppositionspartiernas motioner och skrivelser behandlades av nämnden under året, de flesta avslogs. Samma gällde olika Lundaförslag som avslogs

Som tidigare har stämningen på tekniska nämndens möten även under detta tredje mandatperiodens år varit mycket god.

2026-02-25

Steingrímur Jonsson
námndsledamot

Gabriel Malmer
ersättare

Byggnadsnämnden 2025

Under året genomfördes sammanslagningen av stadsbyggnadsförvaltningen, miljöförvaltningen och tekniska förvaltningen till en enda stor samhällsbyggnadsförvaltning. Nämnderna är inte sammanslagna utan lever fortfarande kvar som byggnadsnämnden, miljönämnden och tekniska nämnden.

Elva nämndsmöten har hållits där jag har deltagit vid sex tillfällen och Ann ersatt mig vid fyra möten.

Som tidigare år så präglas sammanträdena av mycket information och lite debatt. Jag kan inte påminna mig om något ärende av särskilt stort intresse som har kommit upp i nämnden. Dom detaljplaner som har antagits har varit ganska okontroversiella och väl genomarbetade av förvaltningen. Jag har vid tillfällen lyft frågan om att minska exploateringen av vissa kvarter men inte fått gehör för det. Det rådande styret i nämnden verkar tro att ingenting kommer att byggas om man ställer högre krav på byggherrarna.

Vi har verkat för lägre exploatering i enlighet med Västerbroprogrammet. På februarimötet blev det majoritet för återremiss med syfte att minska hushöjd och exploatering. I augusti hade vissa förbättringar gjorts, men långt ifrån tillräckligt; gårdarna var fortfarande trånga och solfattiga. Varför vi reserverade oss mot planen.

Tyvärr får vi aldrig se några bygglov med rådande delegationsordning och därför blir detaljplanerna extra viktiga som styrmedel för oss i nämnden.

Jesper Croall
Ledamot

Ann Schlyter
ersättare

Miljönämnden

Under 2025 har miljönämnden haft tio sammanträden. Nytt för miljönämnden är att den från och med årsskiftet ingår i en samlad organisation med samhällsbyggnadsförvaltningen bestående av stadsbyggnadskontoret, tekniska förvaltningen, miljöförvaltningen, mark- och exploateringsverksamheten samt vissa utförarverksamheter. Denna nya situation med sammanlagning av tre nämnder har under året medfört att vissa av miljöförvaltningens funktioner såsom kommunikation och juridik nu har samordnats under samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tidigt på året gavs miljönämnden möjlighet att yttra sig över avgränsningen i VA Syds ansökan om Maxima (gemensamma avloppsreningsverket för flera kommuner). Det Vänsterpartiet framförde var bland annat avsaknad av miljökonsekvensbeskrivning av nollalternativet för Lund, dvs ett bibehållande och utveckling av Källby ARV, bättre utredning av bästa teknologi för biologiskt reningssteg, att ansökan utelämnar redovisning av läkemedelsrening och

avsaknad av riskhantering för insatser att motverka större sabotage/terrorhandling mot reningsverket. Vad gäller detaljplaner under året har det varit de återkommande kraven på kompletteringar när det gäller behovet på lokalt omhändertagande av dagvatten inom planområdet, krav på grönytor/trädplantering, krav på egen energiproduktion med solceller på byggnader, krav att parkeringshus skall byggas som mobilitetshus. I yrkanden i nämnden har det genomgående varit gemensamma krav och yrkande från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och i vissa fall med instämmande från Centerpartiet. Det bör noteras att vi har ingått i oppositionens gemensamma förmöten inför miljönämnden. Oppositionen har i få fall fått gehör för sina miljökrav från S, M och KD.

Under hösten har vi som ledamöter i miljönämnden deltagit i Skånes Miljö & hälsoskyddsförbunds studieresa på temat vattenfrågor. Inledningsvis gick resan till Ängelholms kommun och sedan till Mölndals kommun för studie av olika lösningar kring dagvattenhantering. Avslutningsvis gick studieresan till Sydsvattens anläggning i Bolmen som ansvarar för vattentillförseln via Bolmentunneln till Sydvästra Skåne inklusive Lund.

Vid miljönämndens möte i november kom ärende upp om revidering av miljönämndens delegationsordning. Med argument att möjliggöra snabba och smidiga detaljplaneärenden när dessa är av enklare art föreslår samhällsbyggnadsförvaltningen att delegation ges för vissa yttranden i samrådsskedet i detaljplaneärenden. Detta beslutades av ledningen med S, M, KD och med stöd av SD. Oppositionen röstade mot detta beslut och vi fick stöd av övriga oppositionspartiet för reservation som motsatte sig beslutet. Frågeställningen är nämligen av största vikt för miljönämndens agerande i detaljplanefrågor. Detta då det ger byggnadsnämnden tolkningsföreträde att bedöma om en detaljplan är av enklare art, vilket innebär att byggnadsnämnden definierar vilka miljöfrågor som miljönämnden kan yttra sig i. Därmed sker betydande inskränkning i miljönämndens möjlighet att agera i miljöfrågor inom en hållbar stadsutveckling. Delegationsrätten som ges till förvaltningsdirektören medför också att delegationsbeslut inte går att överklaga. Denna ändrade delegationsrätt kommer under kommande år att bli en högst väsentlig fråga att beakta.

Lars Siljebratt
ledamot

Gabriel Malmer
ersättare

Serviceämnden

Mycket har påmint om föregående år – ännu en ny förvaltningsdirektör och fortsatta förändringar av organisationen, nu huvudsakligen i form av en ny återbrukscentral, nytt måltidskoncept inom äldreomsorgen, och effektiviseringar genom minskade chefsled. Mötena har varit lugna och många timmar har varit helt dedikerade åt information från förvaltningens sida.

Lundafastigheter är det klart största delen av serviceförvaltningen sett till ekonomiska tillgångar då de tillhandahåller och förvaltar lokaler till skolverksamhet mm. Förvaltningen utreder försäljning av vissa lokaler som de har svårt att hitta hyresgäster för. Vi är inte glada för detta men en överväldigande majoritet av ledamöterna i nämnden står bakom dessa försäljningar.

2026-02-25

Takten i planerade nybyggnationer har varit fortsatt låg, då inflationen slagit väldigt hårt mot byggsektorn och befolkningstillväxten skrivits ned.

Beredskap har varit ett genomgående tema 2025. Stort fokus har legat på att utreda hur uppdragen med måltidsservice, persontransporter samt driften av lokaler ska kunna upprätthållas i tider av kris eller krig. I arbetet med intern kontroll har nämndens ledamöter varit delaktiga i att identifiera risker och sårbarheter i organisationen.

I stort har året varit ett övergångsår med arbete att hantera fortsatta organisatoriska förändringar. Vi fick en ordinarie förvaltningsdirektör under andra halvan av 2025, men flera andra chefer är endast tillförordnade och hela organisationen med en samlade lokalvård är i ett uppbyggnadsstadium.

Nita Lorimer

Ledamot

Björn Håkansson

ersättare

Valnämnden

Den viktiga skrivelse som i april 2023 inlämnades till kommunstyrelsen av Jesper Sahlén och Helena Falk har ännu inte resulterat i några konkreta åtgärder men planering pågår på kommunkontorets hållbarhetsavdelning. En delrapport har dock delgivits kommunstyrelsens arbetsutskott. Det vore oerhört viktigt att utredningen blev ett dokument för genomförande av insatser för att öka valdeltagandet i kommunen.

Skrivelsen har rubriken: ”Öka valdeltagandet – Stärk demokratin.” Detta är en hjärtefråga för oss V-representanter i Valnämnden. Nu är kultur- och fritidsnämnden inkopplad. Vi har idag (26-02-03) fått besked om att Valnämnden ska initiera ett gemensamt möte för att samarbeta. Det är verkligen på tiden att det görs något.

Inför EU-valet 2024 började Kommunkansliet genom nämndsekreterare Andreas Siverståhl Hjelm att utbilda nämndens ledamöter. Situationen, efter senaste kommunvalet, var nämligen den, att förutom den nya ordföranden (S) var vi endast två ledamöter kvar från den tidigare valnämnden. Det saknades således både kunskaper och praktisk erfarenhet av såväl valets förberedelser, genomförande som efterarbete. Vi hoppas att denna internutbildning kan fortsätta inför årets val. Om inte, kommer vi att efterfråga sådana initiativ.

Eftersom kommunen f.n. styrs av en koalition där (S) samverkar med borgerliga partier har det varit en lugn period i Valnämnden. I presidiet ingår även (M) och (L). Tack vare (S) medverkan har politiken hittills varit lite mindre borgerlig; vi får se hur detta utvecklas i år. Kanske blir V-initiativ viktiga liksom i tidigare års beslut om skilda valförberedelser av Valnämnden (informationsmaterial, -kanaler, satsningar på särskilda områden mm).

Under året har även i kommunfullmäktige representerade partier, som inte nått röstnivå för egen representation, beviljats observatörsplats i Valnämnden. Beslutet innebär att SD kan delta i möten - men självfallet inte rösta i ärendena.

Vi vet att många faktorer i samhället styr valdeltagandet. Vi önskar t.ex. att den kommande om- och nybyggnaden på Norra Fäladen kan påverkas av Vänsterpartiet, på så sätt att människors deltagande i samhället kan komma att öka betydligt. Detta är ju ett av de områden vi är bekymrade över vad gäller lågt valdeltagande.

Elisabeth Iregren
Ledamot

Michelle Zapt
Ersättare

Renhållningsstyrelsen

(Förvaltningarna Lunds renhållningsverk och Lantmäteriet)

Enligt miljöbalken ansvarar varje kommun för insamling, transport och återvinning eller bortskaftande av så kallat kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt ansvar. I Lunds kommun har renhållningsstyrelsen det ansvaret. Renhållningsverket är förvaltningen under nämnden som samlar in avfallet och lämnar det mesta till behandling. Som alla andra kommuner har Lund en renhållningsordning som antagits av kommunfullmäktige. Renhållningsordningen omfattar en avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering. Avfallsplanen antogs år 2022¹.

Denna mandatperiod leds styrelsen av Lina Olsson (S, ordförande), Torsten Czernyson (KD, vice ordförande) och Robert Barnes (L, 2e vice).

Renhållningsverk har egen fordons- och maskinpark för avfallsinsamling. Förvaltningen tar även hand om det kommunala sopsugsystemet som etablerats på Brunnsberg (ett system med underjordiska behållare och ledningar som transporterar avfall genom marken till ett uppsamlingsställe). I och med lågkonjunkturen och långsammare anslutningstakt ligger utbyggnaden av sopsugsanläggningen efter planen.

Förvaltningen har även hand om återvinningscentralen i Gunnesbo (den på Gastelyckan drivs av Sysav), samt stationerna i Veberöd och Dalby. I år har en konsultutredning gjorts för placering och utformning av en återvinningscentral vid Veberöd och Dalby. Eftersom dagens krav gällande vilka fraktioner som ska samlas in och en säker besökande- och arbetsmiljö är strikta kräver uppgraderingen av återvinningscentraler mer plats och investeringar. Utredningen är ännu inte klar och diskussionen om placering och utformning lär fortsätta 2026.

Behandlingen av restavfall och matavfall sköter Sysav som Lunds kommun är delägare i (men inte representerad genom Renhållningsstyrelsen!). Restavfallet bränns upp i kraftvärmeverket vid Spillepengen och blir värme, el och ett nytt restavfall som delvis återvinns som ett konstruktionsmaterial. Övrigt avfall, såsom förpackningar, lämnas till producenterna för återvinning. Sedan årsskiftet ansvarar kommunerna för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall å producenternas vägnar. Detta har tagits hänsyn till i årets budget, men eftersom ersättningsmodellen inte har varit helt gjutet i sten har det varit svårt att budgetera kommunens ersättning (se även nedan om taxor).

¹ <https://lund.se/download/18.689c53ed18388fd1925ab99/1665391291741/Avfallsplan%20f%C3%B6r%20Lunds%20kommun.pdf>

2026-02-25

Förvaltningen stödjer återbruks- och återvinningsinitiativ såsom Fixa till, och Renhållningsverket har införskaffat en återbrukscontainer som kan hyras av fastighetsägare och event-arrangörer.

Styrelsen har fått inblick i hur arbetet med ”pocket” går, kommunens eget system för återbruk av framför allt möbler. I år har en lokal säkrats och en projektorganisation har vuxit fram.

Renhållningen är taxefinansierad. Det betyder att kommuninvånarna betalar avgifter för renhållningstjänsterna. Inga skattemedel används för insamling och behandling av kommuninvånarnas avfall. Förslag på ändringar i taxan har tagits fram av förvaltningen och slutligen beslutats av kommunfullmäktige. Anledningen till ändringarna har främst varit att ansvaret för fastighetsnära insamlingen av förpackningar numera ligger hos kommunen sedan ett år tillbaka (observera att det redan erbjudits tex. villaägare innan, bara att ansvaret för insamlingen har gått över). Detta har lett till ökade intäkter för dessa avfallsslag och taxan har sänkts, särskilt för förpackningsinsamling från flerfamiljsbostäder.

Kommunstyrelsen har efter ett initiativ av Vänsterpartiet och undertecknad gett Renhållningsverket ett förstärkt uppdrag att tillsammans med de andra förvaltningarna utreda vilka avfallsfraktioner som kommunens verksamheter producerar som ger störst klimatpåverkan och sedan komma med förslag på hur dessa kan minska snabbare. Uppdraget har delredovisats i hösten 2025.

Renhållningsverket har arbetat med att förbättra sopbilarnas rutter för att minska körsträckorna och ha bilarna mer ”i rullning”. Martijn har följt med en halv arbetsdag med en sopbil för att göra sig åtminstone en begränsad bild av arbetsmiljön som merparten av de anställda har (de flesta arbetar med sophämtning, tyvärr fortfarande med bara en liten andel kvinnor).

Styrelsen har genomfört flera workshoppar, till exempel kring tillitsbaserad styrning och riskanalys. Därutöver har flera studiebesök i närområdet gjorts, bland annat till Kristianstad kring återbruk och NSR i Helsingborg kring bland annat biokol.

Sedan samhällsbyggnadsförvaltningen bildades är lantmäteriet organiserat vid Renhållningsverket och gångbanesopning har helt gått över i den nya förvaltningens regi. Lantmäteriets arbete är i största delen avgiftsfinansierat. Det är ett 40-tal kommuner som har ett eget lantmäteri, de övriga anlitar statens. En statlig utredning föreslår regelförändringar som kan innebära att det kommunala lantmäteriet inte kan bedrivas längre. Utredningen är på remiss fram till januari 2026. Eftersom de kommunala lantmäterierna trots förbättringspotential särskilt gällande handläggningstid har visat sig leverera högre kvalitet än den statliga och kan underlätta plan- och byggprocessen, bör både Renhållningsverket, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kommunstyrelsen vara tydliga i sitt remissvar och avstyrka lagändringar som försämrar för kommunala lantmäterier.

Kommande utmaningar för renhållningsstyrelsen ur Vänsterpartiets perspektiv är att ytterligare förbättra återbruksmöjligheter, följa upp vårt initiativ i KS med kartläggning av avfallsströmmar och att ta ett större kliv för att förbättra utsorteringen av invånarnas avfall och för att ha ett öga på arbetsmiljön, då nya regler och körscheman införs 2026.

2026-02-25

Martijn van Praagh

Ledamot

Sven-Inge Cederfeldt

Ersättare

Kraftringen

Kraftringen ägs av fyra kommuner och vinsten delas mellan dem i förhållande till ägarandel. Lund äger mest. Under året har ägarskapet i Billinge energi avyttrats, och ägarandelen i Modity har minskats från 50 till 25 % efter en nyemission till Jönköping Energi och Umeå energi. På så vis minskar man riskerna med elhandeln. Företaget ONE Nordic har tidigare köpt 30 % av Kraftringen Service (som ju inte Kraftringen lyckades få att gå ihop ekonomiskt) och kommer vid årsskiftet att förvärva återstående 70 %.

Styrelsearbetet detta år har helt naturligt fokuserat på den stora investeringen, ca 2 miljarder som görs i det nya kraftvärmeverket i Örtofta. Det ska bli färdigt för driftsättning i slutet av 2027.

I strategierna framåt ligger att öka **produktionen** av värme, kyla och elkraft genom hållbara energilösningar, samt att utveckla **elnätet** med digitalisering och automatiserade anslutningsprocesser, samt att utveckla olika kunderbudanden inom **elhandeln**.

Som nätägare krävs mycket för omställningen från centraliserad elproduktion, enkelriktade flöden och förutsägbar förbrukning till att bli systemoperatör för mängder med småskaliga producenter, batterier och elfordon. Fram till 2040 kommer energibehovet fördubblas. Genom smarta nät som används effektivare kan kundens och samhällets kostnad för energiomställningen hållas nere.

Elnätet måste dimensioneras efter ett fåtal timmar per dygn med hög belastning. För att få en jämnare belastning har energimarknadsinspektionen beslutat att effektagifter ska införas 2027. Arbetet med att införa dessa har påbörjats.

Alla styrelsemedlemmar har anmodats att genomgå en grundläggande utbildning på nätet i informations- och cybersäkerhet.

Siffrorna för årets verksamhet tas inte fram förrän till årsmötet. Klart är dock att resultatet ligger över prognos, men detta främst beroende på avyttringarna av dotterföretagen.

Ann Schlyter

Ledamot